

VELIMIR SOTIROVIĆ – ISTAKNUTI PROFESOR I NAUČNIK

SAŽETAK: Prijatna je dužnost, da govorim o radu i stvaralaštvu acc prof. dr Velimira Sotirovića, o njegovom dosadašnjem životu, radu i stvaralaštvu. Naglašavam, o radu i stvaralaštvu, polazeći od toga da rad i stvaralaštvo nisu identične kategorije, iako se nalaze u interakcijskom odnosu. Stvaralaštvo se pojavljuje kao širi pojam koji uključuje „proizvodnju“ novoga znanja. Stvaralaštvo, dakle, nije interpretacija već dostignutog nivoa naučnog znanja, već kreativno-kvalitativan korak dalje, koji za rezultat ima otkriće novog naučnog znanja. Zašto ovo kažem? Jednostavno zato da bi potencirao činjenicu da profesor Sotirović, u dosadašnjem životu, nije samo radio, nego je i stvarao, kako materijalno tako i duhovno. Njegove tvorevine, dakle, nisu samo materijalne, kao što su novac, stambeni i poslovni prostor itd., već prevashodno duhovne tvorevine, a to su knjige. Sa osećanjem divljenja mogu da kažem da je profesor Sotirović napisao i objavio 588 knjiga, iz oblasti kojima se bavi, a to su matematika i informatika, najvećim delom kao samostalni autor, a znatno manjim delom kao koautor. Upravo po tim svojim duhovnim tvorevinama, koje predstavljaju nova, dodatna „zrnca“ u ogromnom mozaiku naučnog znanja, profesor Sotirović pripada malobrojnoj grupi najpoznatijih srpskih, ali i jugoslovenskih i evropskih matematičara i informatičara.

KLJUČNE RIJEČI: stvaralaštvo, interpretacija, kreativno-kvalitativan, materijalno, duhovno, matematika, informatika, zrnca, mozaik, naučno znanje, najpoznatiji

Uvaženi Rektore Sotiroviću, Poštovane kolege i kolegice, Dragi gosti i prijatelji!

Dozvolite mi da, najpre prof. dr Velimiru Sotiroviću, rektoru i vlasniku ovog Internacionalnog Univerziteta u Brčkom, čestitam 85-to godišnjicu rođenja i 65-to godišnjicu prosvetiteljskog i naučnog rada i stvaralaštva i da mu zaželim, od sveg srca, u svoje ime, a mogu i u ime svih vas, mnogo zdravlja, sreće i uspeha u daljem radu.

Povodom obeležavanja ovih godišnjica profesora Sotirovića, prihvatio sam, za mene prijatnu dužnost, da govorim o njemu, o njegovom dosadašnjem životu, radu i stvaralaštvu. Naglašavam, o radu i stvaralaštvu, polazeći od toga da rad i stvaralaštvo nisu identične kategorije, iako se nalaze u interakcijskom odnosu. Stvaralaštvo se pojavljuje kao širi pojam koji uključuje „proizvodnju“ novoga znanja. Stvaralaštvo, dakle, nije interpretacija već dostignutog nivoa naučnog znanja, već kreativno-kvalitativan korak dalje, koji za rezultat ima otkriće novog naučnog znanja. Zašto ovo kažem? Jednostavno zato da bi potencirao činjenicu da profesor Sotirović, u dosadašnjem životu, nije samo radio, nego je i stvarao, kako materijalno tako i duhovno. Njegove tvorevine, dakle, nisu samo materijalne, kao što su novac, stambeni i poslovni prostor itd., već prevashodno duhovne tvorevine, a to su knjige. Sa osećanjem divljenja mogu da kažem da je profesor Sotirović napisao i objavio 588 knjiga, iz oblasti kojima se bavi, a to su matematika i informatika, najvećim delom kao samostalni autor, a znatno manjim kao koautor. Upravo po tim svojim duhovnim tvorevinama, koje predstavljaju nova,

dotatna „zrnca“ u ogromnom mozaiku naučnog znanja, profesor Sotirović pripada malobrojnoj grupi najpoznatijih srpskih, ali i jugoslovenskih i evropskih matematičara i informatičara.

Kada ovo kažem prilika je da podsetim da za vreme nemačke okupacije u Drugom svetskom ratu, Nemci nisu ubijali doktore nauka i naučnike, jer su ih tretirali kao nacionalno blago koje treba čuvati, uvereni da se bez njih ne može očekivati socijalni progres, već samo regres. Danas, mogu slobodno da kažem da je profesor Velimir Sotirović, bez ikakve sumnje, odavno zaslužio tretman nacionalnog blaga. Iz tih razloga, i ovaj današnji naučni skup, koji ima radno-svečani karakter i dimenziju kolektivnog slavlja, poprima mnogo dublji i širi smisao, koji se sastoji u još jednom potvrđivanju, priznanju i afirmaciji naučnih dostignuća profesora Sotirovića na području prirodno-matematičkih nauka.

Kada je reč o profesoru Sotiroviću, može se pomisliti, doduše s pravom, da nije lako, niti jednostavno, govoriti o njemu, budući da je njegova dosadašnja karijera izuzetno složena i bogata. Takva pomisao, međutim, moguća je, uglavnom, kod onih koji nisu upoznati ili koji nisu dovoljno upoznati sa bitnim momentima i činjenicama, vezanim za njegov dosadašnji život i rad. Što se mene tiče, pružena prilika da govorim o njemu, o njegovom dosadašnjem profesionalnom i stručno-naučnom radu i usavršavanju, čini mi posebno zadovoljstvo. Naravno, da bih detaljno rekao o profesoru Sotiroviću sve ono što se može reći, bilo bi mi potrebno mnogo vremena, što za ovu svečanu priliku možda ne bi bilo prikladno, pogotovo zbog činjenice što su u pozivu za ovaj naučni skup već objavljeni sažeci radova većeg broja istaknutih autora o radu i stvaralaštvu profesora Sotirovića. Zato ću ja nastojati da nađem meru i da u jednom retrospektivnom osvrtu, u formi biografskog itinerera, prokomentarišem najvažnije činjenice koje oslikavaju ličnost profesora Sotirovića, kao stručnjaka, rukovodioca i organizatora, kao učitelja i univerzitetskog profesora, a povrh svega, kao naučnika. Govoriti o takvom profilu naučnika, o takvoj ličnosti i izuzetnom čoveku, koji se pojavljuje kao institucija, kako kaže prof. dr Šaban Nurić – za mene je ne samo posebno zadovoljstvo, nego i velika čast. A imao sam i tu čast da se družimo, kao školski drugovi i kao bliski prijatelji do današnjih dana, a naše prijateljstvo zasnovano je na pažnji, poštovanju i uvažavanju, kao i na afirmaciji vrlina, a ne mana. Uostalom, o vrlinama govore prijatelji, a o manama neprijatelji – s pravom, kaže Jovan Dučić, srpski pesnik, pisac i diplomata.

Ja sam na ovom Internacionalnom Univerzitetu, na poziv rektora Sotirovića, radio pet godina kao redovni profesor na predmetima Sociologija i Filozofija. Pre toga, takođe na poziv profesora Sotirovića, radio sam pet godina na Internacionalnom univerzitetu u Novom Pazaru, gde je on bio prorektor Univerziteta, predsednik Saveta Univerziteta i dekan Fakulteta za informatiku. Dakle, dese godina sam radio, saradivao i bio u neposrednoj komunikaciji sa

profesorom Sotirovićem, ali i pod njegovom neposrednom prijateljskom i kolegijalnom pažnjom. U ovom kontekstu, rekao bih i sledeće: za svaku je pohvalu što je profesor Sotirović na Univerzitetu obezbedio zastupljenost sociologije i filozofije, budući da studijski programi sociologije i filozofije, a pre svega, filozofije i određenih filozofskih disciplina (etika, logika, filozofska antropologija i dr.), najviše doprinose izgrađivanju adekvatnog načina mišljenja o suštini i smislu ljudske egzistencije, kao i formiranju i definisanju ličnog i društvenog identiteta, za koji su studenti, kao mladi ljudi, u savremenim uslovima posebno zainteresovani. To samo potvrđuje činjenicu da je profesor Sotirović uvek težio da Univerzitet priprema i regrutuje ne samo „suve“ ili „gole“ stručnjake, kako se to kaže, već stručnjake sa širokom opštom kulturom.

Inače, moje poznanstvo sa Velimirom Sotirovićem datira još iz Učiteljske škole, koju smo završili 1955. godine u Vranju, kao pripadnici prve generacije petorazredne Učiteljske škole i – to mogu s ponosom da kažem – kao najbolji učenici generacije. Učiteljska škola u Vranju, koja je osnovana odmah posle oslobođenja, 1946. godine, dala je pet generacija učitelja: jednu sa četvororazrednom, a četiri generacije sa petorazrednom učiteljskom školom, da bi 1972. godine bila reformisana. Naime, zbog potreba za višim nivoom obrazovanja učitelja, Učiteljska škola je prerasla u Pedagošku akademiju, a zatim, 1993. godine, u Učiteljski (pedagoški) fakultet. Ova reforma, po mom mišljenju, i pored značajnih rezultata, nije dala očekivane rezultate, pored ostalog i zbog činjenice što su se kasnije, kako je vreme prolazilo, u ove visokoškolske institucije upisivali relativno slabiji učenici, što ranije nije bio slučaj. Prva učiteljska generacija sa petorazrednom učiteljskom školom, kojoj je pripadao i Velimir Sotirović, figurira kao najistaknutija i najpoznatija generacija, kako u stručno-obrazovnom pogledu, tako i u pogledu didaktičko-metodičke osposobljenosti za obavljanje učiteljskog posla. Ta generacija, nazvana „učiteljskom generacijom 55“, odmah po završetku Učiteljske škole, organizuje periodične susrete u Vranju, u početku na deset godina, kasnije na pet, a zatim, na godinu dana, nažalost, u zadnje vreme sa sve manjim brojem učesnika. Na proslavi 55-to godišnjice ove generacije, na Vidovdan 2010. godine, svečano je otvorena „spomen-soba“, odnosno „Muzej-soba Učiteljskog fakulteta“, gde su izloženi radovi učiteljskih generacija, a posebno „učiteljske generacije 55“ (knjige, priznanja, nagrade, pohvale). Na ovoj proslavi, na molbu dekana Učiteljskog fakulteta, profesor Sotirović je održao pozdravnu besedu. Tom prilikom uputio je pohvale Organizacionom odboru i dekane Učiteljskog fakulteta za pokretanje inicijative za otvaranje „Muzej-sobe...“, a zatim, govorio o značaju „Muzej-sobe Učiteljskog fakulteta“, kako u pogledu podsećanja na samopregor prošlih generacija, tako i u pogledu podsticanja i zadataka budućih generacija učitelja/profesora na podizanju kvaliteta

vaspitno-obrazovnog rada sa decom i omladinom. Pozdravna beseda profesora Sotirovića bila je praćena gromkim aplauzom.

Velimir Sotirović je rođen na jugu Srbije, u prvoj polovini XX veka, 1936. godine, u maloj varošici Klenike, opština Bujanovac. Već u 10-oj godini, u vreme kolonizacije Vojvodine 1945–1948. godine, poput mnogih porodica iz Pčinjskog okruga, a naročito iz Vranja, Sotirović se porodično preselio u Karavukovo, zapadna Bačka, opština Odžaci. Njegovo rodno mesto Klenike sa okolinom iznedrilo je veliki broj vrsnih intelektualaca, stručnjaka, pravnika, ekonomista, lekara, učitelja, nastavnika i profesora, među kojima je Velimir Sotirović bio i ostao najistaknutiji. Svoje rodno mesto Sotirović nikad nije zaboravio i uvek je svraćao u njega kad god je mogao i imao vremena, što lično izuzetno cenim, jer smatram da zaborav svog zavičaja predstavlja ogromni duhovni gubitak. Profesor Sotirović ne samo što nije zaboravio svoj zavičaj već je, kao pripadnik humanističke inteligencije, pomagao njegov razvoj u svakom pogledu, a posebno Osnovnu školu “Bora Stanković”, čiji je svojevremeno bio đak. Finansijski je pomogao i izdavanje knjige – monografije o toj školi 2014. godine, autora Borivoja Popovića, profesora Pedagoške akademije u Vranju, koji je svojevremeno bio učitelj u toj školi, inače pripadnik prve učiteljske generacije sa petorazrednom učiteljskom školom, kojoj smo pripadali Sotirović i ja.

Po zavšetku Učiteljske škole, Velimir Sotirović je odmah počeo da radi kao učitelj u osnovnoj školi u Karavukovu, koja nosi isto ime kao i osnovna škola u njegovom rodnom mestu – ime Borisava Stankovića, književnika iz Vranja, romansijera, dramatičara i pripovedača, koji je, zahvaljujući svojim delima („Nečista krv“, „Gazda Mladen“, „Koštana“, „Tašana“, „Jovča“, „Stari dani“, „Božji ljudi“, „Uvela ruža“, i dr.), postao jedan od najznačajnijih pisaca srpskog realizma krajem XIX i početkom XX veka. Na učiteljskom poslu Sotirović je bio ispunjen velikim entuzijazmom i ljubavlju prema deci i omladini. To je bila velika tekovina koju je on poneo još iz učiteljske škole, držeći se pri tome poznate krilatice reformatora srpskog jezika i pravopisa Vuka Stefanovića Karadžića, koja glasi: “Nije znanje znanje znati, već je znanje znanje dati”. Takav pristup Velimira Sotirovića bio je prisutan u čitavoj njegovoj dosadašnjoj prosvetiteljskoj karijeri. I ne samo to, pored toga što se trudio da svoje znanje i iskustvo prenese svojim đacima, a kasnije studentima, on je nastojao da ih uputi i osposobi da stečena znanja primene u praksi. Upravo takav pristup i princip “znati – dati – primeniti”, imao je za posledicu (ili rezultat) da Velimir Sotirović postane omiljeni učitelj, nastavnik i profesor, sa velikim ugledom i poštovanjem od strane svojih učenika i studenata.

Radeći kao učitelj, Velimir Sotirović je stalno težio daljem obrazovanju i usavršavanju. Ubeđen sam, pošto je u učiteljskoj školi imao odličnu ocenu iz pedagogije, da je stalno imao

na umu podsticajne reči znamenitog ruskog pedagoga Konstantina Ušinskog, osnivača ruske pedagoške nauke, koji se izričito zalagao za permanentno obrazovanje učitelja, govoreći: “Bez osećanja i težnje za daljim obrazovanjem, u čoveku umire učitelj”. U ostvarivanju svoje težnje za daljim obrazovanjem, Sotirović je najpre upisao istoriju na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu i blagovremeno položio sve propisane ispite za prvu godinu studija, ali je ubrzo prekinuo studije istorije i upisao matematiku i fiziku na Višoj pedagoškoj školi. Uostalom, po mom dubokom uverenju, on je mogao da upiše bilo koji predmet, sa uverenjem da uspeh neće izostati, jer je bio izuzetno radan i vredan, kao čovek nesvakidašnjeg radnog elana, kako kaže prof. dr Stojan Aleksić, a s druge strane, imao je snažnu i svestranu obrazovnu podlogu koju je poneo još iz učiteljske škole. Operisao je, dakle, velikom količinom znanja iz mnogih naučnih oblasti. Takvog ga pamtim još u V4 odeljenju Učiteljske škole u Vranju, kada je na časovima propitivanja ili pri odgovorima za ocenu gotovo iz svakog nastavnog predmeta ostavljao utisak da “kipi” od znanja, da tako kažem. Na časovima matematike, na primer, kada se niko u odeljenju nije javljao da reši zadatak koji je ondašnji profesor Đoka Popović postavio, Sotirović- “Soća”, kako smo ga onda skraćeno zvali, izlazio je na školsku tablu, kreda je “škripala”, a profesor je radoznalo i pažljivo posmatrao kako Sotirović uspešno rešava najsloženije i najteže matematičke zadatke. Nije bilo slučajno što je prekinuo studije istorije i upisao matematiku i fiziku, jer su to bile naučne oblasti koje su ga najviše interesovale. Po završetku studija matematike i fizike na Višoj pedagoškoj školi 1960. godine i sticanja zvanja nastavnika matematike i fizike, nastavlja sa radom u osnovnoj školi u Karavukovu, gde je izabran za pomoćnika direktora škole. Već 1964. godine, Sotirović upisuje matematiku na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, da bi, po završetku studija 1967. godine i sticanja zvanja profesora matematike i dalje nastavio sa radom u istoj školi, izvodeći nastavu matematike i u nekim srednjim školama u Odžacima (Tehnička škola, Gimnazija i dr.). Istovremeno, izabran je i za direktora škole. To je bilo vreme Josipa Broza, kada direktore škola nije postavljala država, odnosno nadležno ministarstvo, već je direktor škole biran od strane školskog kolektiva, po kriterijumima koji su bili zakonom propisani. I ja sam svojevremeno bio direktor osnovne škole u više mandata, pa odlično znam kakve su bile obaveze Velimira Sotirovića kao direktora škole u vezi sa radom škole u celini, a posebno u vezi sa usmeravanjem vaspitno-obrazovnog procesa (obilazak nastavnih časova, stručne konsultacije, priprema i održavanje sednica nastavničkog veća, saradnja sa đačkim roditeljima i širom društvenom zajednicom, organizacija đačkih ekskurzija, javna i kulturna delatnost škole, izrada godišnjih planova i programa rada škole, podnošenje godišnjih izveštaja o rezultatima rada škole, itd.).

Kao iskusni i istaknuti učitelj, nastavnik, profesor i direktor osnovne škole, sa vidljivim rezultatima rada, Sotirović je 1971. godine izabran za prosvetno-pedagoškog savetnika za matematiku u Međupštinskom Prosvetno-pedagoškom zavodu u Novom Sadu, gde je radio skoro dvadeset godina, obavljajući veoma značajan i odgovoran posao u vaspitno-obrazovnom sistemu. Ne znam koliko je osnovnih i srednjih škola ovaj Zavod kontrolisao, ali znam podatak da Novi Sad, zajedno sa gradskom opštinom Petrovaradin, ima 16 opština, što daje mogućnost da se, bar približno, sagleda obim posla profesora Sotirovića. A ono što sigurno znam, to je činjenica da je Sotirović, kao savetnik za matematiku, znalački pomagao prosvetne radnike u izvođenju nastave matematike, ali i kontrolisao i ocenjivao kvalitet njihovog rada, da je pri tome obavljao stručne konsultacije, da je svoja stručna zapažanja, sugestije i predloge iznosio na sednicama nastavničkih veća, da je Prosvetno-pedagoškom Zavodu podnosio svoje izveštaje, itd., sve u funkciji daljeg unapređenja nastave matematike u osnovnim i srednjim školama.

Zahvaljujući svom napornom radu i sposobnostima kojima je raspolagao, Sotirović je 1974. godine magistrirao na Prirodno-matematičkom fakultetu u Beogradu, odbranivši magistarsku tezu pod nazivom „Metodski aspekti uvođenja pojma graničnih vrednosti u nastavi matematike srednjih škola“, a 1984. godine doktorirao na Tehničkom fakultetu „Mihajlo Pupin“ u Zrenjaninu, odbranivši doktorsku disertaciju pod nazivom „Ostvarivanje informatičkih sadržaja nastavom matematike osnovne i srednje škole“. Na istom fakultetu stekao je sva nastavno-naučna zvanja, sve do redovnog profesora univerziteta i bio biran za dekana tog fakulteta u više mandata, obavljajući tu dužnost preko deset godina.

Kao univerzitetski profesor, Sotirović je izvodio nastavu iz mnogih predmeta. Nabrojaću samo neke, i to: Matematika 1., Matematika 2., Informatičke tehnologije, Metodika informatike, Pravna informatika, Statističke metode, Elektronsko poslovanje, Integracija čovek–računar i dr. Na doktorskim studijama, pak, predavao je Metodologiju naučno-istaraživačkog rada, Upravljanje znanjem, Upravljanje promenama i dr. Čak i sami nazivi predmeta (studijskih programa) iz kojih je profesor Sotirović izvodio nastavu, dovoljni su da se pretpostavi misaono-logička težina njihovih sadržaja, pa je sasvim razumljivo zašto je profesor Sotirović uvek bio „traženi“ profesor. Izvodeći nastavu iz pomenutih studijskih programa i obavljajući najodgovornije funkcije u struci i nauci, Sotirović je – i kao profesor, i kao dekan, i kao prorektor, i danas kao rektor Univerziteta – izuzetno zahtevan i strog, ali i pravičan, tražio je uvek, kako se to uobičajeno kaže, red, rad i disciplinu i pri tome bio cenjen i poštovan od strane svojih kolega i koleginica, ali i popularan među svojim učenicima i studentima.

Velimir Sotirović je radio na svim nivoima sistema obrazovanja, od osnovne, preko srednjih škola, do fakulteta i univerziteta i izveo brojne generacije mladih, učenika i studenata. Kao učitelj, nastavnik matematike i fizike i kao profesor matematike u osnovnoj i srednjim školama, proveo je 16 godina, kao prosvetno-pedagoški savetnik za matematiku – 19 godina, a kao univerzitetski profesor – 30 godina, tako da je danas iza sebe ostavio 65 godina prosvetiteljskog rada i stvaralaštva. Bio je prorektor Novosadskog univerziteta, zadužen za nastavu i naučno-istraživački rad, a u jednom periodu i rektor Novosadskog univerziteta, koji ima 20 fakulteta. Kao što sam već pomenuo, bio je i prorektor Internacionalnog univerziteta u Novom Pazaru, predsednik Saveta univerziteta i dekan Fakulteta za Informatiku. Zahvaljujući organizatorskim sposobnostima, profesor Sotirović je dao veliki doprinos unapređenju kvaliteta rada fakulteta i univerziteta, a posebno kada je reč o Internacionalnom univerzitetu u Brčkom, koji je osnovao, akreditovao i u svakom pogledu unapredio.

Kada je reč o odnosu profesora Velimira Sotirovića prema nauci i politici, rekao bih da je on prevashodno bio okrenut nauci, a ne politici, iako je od 1996–2000. godine bio član Vlade Autonomne pokrajine Vojvodine, kao ministar za nauku. Na ovoj funkciji Sotirović je, pored doprinosa koji je dao u pogledu adekvatnog tretmana nauke u političkom sistemu, stekao dragoceno političko iskustvo od značaja za njegovu dalju životnu i profesionalnu orijentaciju. Bio je u prilici da bude i ministar prosvete u Vladi Republike Srbije, ali je takvu ponudu, bez ikakvog dvoumljenja, ljubazno odbio i ostao veran svojoj naučnoj orijentaciji, budući da je vrlo dobro znao sve “čudi” politike, da tako kažem. Naime, blagovremeno je shvatio da u vladajućoj državno-političkoj strukturi ne postoji mogućnost za slobodu misli, govora i akcije, tako da se politička karijera može graditi prvenstveno na principu poslušnosti prema “onima gore”, koji imaju visoke državne i političke funkcije. To je bio jedan od bitnih razloga zbog čega politika nije bila u fokusu pažnje profesora Sotirovića. Okrenut nauci celom svojom intelektualnom snagom, bio je svestan toga da je odbranom svoje doktorske disertacije i sticanjem naučne titule doktora nauka samo odškrinuo vrata ogromnog polja nauke, sagledavajući u značajnoj meri koliko još nepoznatog postoji što treba saznati i saznati. Čuvena ironična tvrdnja grčkog filozofa Sokrata koja glasi: „Ja znam da ništa neznam“, za profesora Sotirovića nikad nije značila samoomalovažavanje, već skretanje pažnje na činjenicu da što je znanje o nečemu veće, to je veća i samosvest o neznanju. Samo neznanica može da misli da sve zna, jednostavno zato što ne zna koliko stvari postoji koje on ne zna. Dakle, Sokratova tvrdnja jasno ukazuje na to da prva pretpostavka da bi se došlo do saznanja o tome šta se i koliko ne zna jeste da se operiše velikom količinom znanja, jer se tek tada mogu otkriti i sagledati nova i nepoznata područja koja treba saznati. Zato, ni posle odbrane doktorske disertacije, profesor Sotirović nije prestajao

da se bavi naučnim radom. Učestvovao je na mnogim stručno-naučnim skupovima, simpozijumima i okruglim stolovima, podnoseći brojna naučna saopštenja. Brojne knjige – bibliografske jedinice, priručnici, udžbenici i naučne studije profesora Sotirovića, koje se danas nalaze u rukama mnogih generacija njegovih učenika i studenata, osnovno-kolskih učitelja/profesora, srednjoškolskih profesora, magistara – mastera i doktora nauka pod njegovim mentorstvom, kao i svih onih koji su zainteresirani za prirodno-matematičke nauke, čine ono što traje i što će ime profesora Sotirovića činiti – nezaboravnim.

Karl Marks, veliki nemački filozof, naučnik i politički ekonomista enciklopedijskog uma, koji je još uvek živ, iako ga vladajuće kapitalističke strukture proglašavaju mrtvim, rekao je sledeće: čovek – kao društveno biće – nije ono što on misli o sebi da je, nego ono što drugi ljudi misle o njemu. Ako je tačna ova Marksova misao, a po svemu sudeći – jeste, onda profesor Sotirović ima mnogo razloga da bude zadovoljan i ponosan na sve ono što je do sada učinio. Pozitivne ocene o njegovom stvaralačkom radu dali su, pored mene, i mnogi drugi, stručni i kompetentni ljudi, kroz brojne izveštaje, stručne recenzije i referate, kako povodom izbora u sva nastavno-naučna zvanja, od asistenta do redovnog profesora i emeritusa i od istraživača do naučnog savetnika, tako i povodom objavljivanja brojnih knjiga. Pozitivno mišljenje o njemu imaju i svi oni koji ga znaju, neposredno ili preko njegovih knjiga, kako u zemlji, tako i u inostranstvu.

Na kraju, rekao bih i sledeće, ali ne i najmanje važno. Ljudi mogu da se dele i grupišu u manje ili veće društvene grupe (skupine) po veoma različitim kriterijumima, a jedan od najvažnijih je, svakako, vrednost i društveni značaj tragova koje ostavljaju na svom životnom putu. Za razliku od one grupe ljudi koji, nažalost, nisu ostavili nikakve društveno-značajne tragove u životu, koji su, da tako kažem „džaba“ trošili kiseonik i koji se posle smrti veoma brzo zaboravljaju, profesor Velimir Sotirović pripada onoj grupi ljudi koji čine vrh društvene piramide, koji su ostavili društveno-vredne i nezaboravne tragove, tragove koji, pod nepromenjenim uslovima, večno traju. Upravo zahvaljujući takvim tragovima, profesor Sotirović je, kao akademik, poodavno stekao status „besmrtnika“. A takve tragove koje je on ostavio u dosadašnjem životu, može ostaviti samo onaj koji blagovremeno sebi postavi jasne životne i radne ciljeve, a zatim, izražavajući „žed za znanjem“, pokaže maksimalnu marljivost i upornost u njihovom ostvarivanju. Upravo tu leži izazov, ali i jedna od glavnih poruka profesora Sotirovića mladim generacijama današnjice.

U to ime, prof. dr Velimiru Sotiroviću, izuzetnom čoveku blistavog uma i vrsnom intelektualcu i naučniku multidisciplinarnog karaktera – kako kaže prof. dr Halid Emkić – još

jednom čestitam 85-to godišnjicu rođenja i 65-to godišnjicu prosvetiteljskog rada i stvaralaštva, sa željom da dugo ostane zdrav i intelektualno svež, kao što je i do sada bio. Živeli!

Miodrag R. Đorđević, Ph.D.

VELIMIR SOTIROVIĆ – PROMINENT PROFESSOR AND SCIENTIST

Summary

It is a pleasant duty to talk about the work and creativity of Prof. Velimir Sotirović, Ph.D., about his life, work and creativity so far. I emphasize, about work and creativity, starting from the fact that work and creativity are not identical categories, although they are in an inter-action relationship. Creativity appears as a broader concept that includes the “production” of new knowledge. Creativity, therefore, is not an interpretation of the already reached level of scientific knowledge, but a creative-qualitative step further, which results in the discovery of new scientific knowledge. Why am I saying this? Simply in order to emphasize the fact that Professor Sotirović, in his life so far, not only worked, but also created, both materially and spiritually. His creations, then, are not only material, such as money, residential and commercial space, etc., but primarily spiritual creations, and these are books. With a feeling of admiration, I can say that Professor Sotirović wrote and published 588 books, in the field he deals with, namely mathematics and informatics, mostly as an independent author, and to a much lesser extent as a co-author. Precisely for these spiritual creations, which represent new, additional “grains” in the huge mosaic of scientific knowledge, Professor Sotirović belongs to a small group of the most famous Serbian, but also former Yugoslav and European mathematicians and computer scientists.

Key words: creativity, interpretation, creative-qualitative, material, spiritual, mathematics, informatics, grains, mosaic, scientific knowledge, the most famous